

YOLSUZLUĞUN BİLDİRİLMESİNE İLİŞKİN KILAVUZ İLKELER

1. Suç işlendiğini görevi ile bağlantılı olarak öğrenen kamu görevlisi, yasal olarak bu suçla ilgili bildirimde bulunmakla yükümlüdür. Bir kamu görevinin yürütülmesiyle bağlantılı olarak işlendiği iddia edilen bir suç sebebiyle, ilgili kurum ve kuruluş idaresine yapılan ihbar veya şikâyet, gecikmeksizin ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.
2. Kamu görevlisi olmayan kişiler de yasa gereği suç bildiriminde bulunmakla mesuldür.
3. Kanun gereği suç ihbar sorumluluklarını yerine getiren kişi ya da kamu görevlisine ceza verilmez.
4. Kanunen, suçu bildirmeme bir suç olarak düzenlendiğinden, bu ihbarın yapılmamasına dair emir, hiçbir surette yerine getirilemez. Bir emre dayalı olarak bildirim sorumluluğunu yerine getirmeyen kişi cezai sorumluluktan emrin yerine getirildiği gerekçesiyle kurtulamaz.
5. İhbar sorumluluğunu yerine getiren devlet memurlarına ihbarlarından dolayı bir disiplin cezası verilemez; doğrudan veya dolaylı olarak hizmet koşulları kısmen de olsa ağırlaştırılamaz ve değiştirilemez.
6. Kurum ve kuruluş amirleri, ihbarda bulunan kamu görevlilerinin kimliğini gizli tutar ve kendilerine herhangi bir zarar gelmemesi için gerekli tedbirleri alır.
7. Yaptığı ihbar sebebiyle haksız ve hukuka aykırı bir işleme maruz kaldığını iddia eden kamu görevlisi müracaat ve şikâyet hakkına sahiptir.
8. İhbar yükümlülüğünü yerine getiren devlet memurlarına ihbarlarından dolayı bir ceza verilemez, doğrudan veya dolaylı olarak hizmet koşulları kısmen de olsa ağırlaştırılamaz ve değiştirilemez.
9. Yaptığı ihbar sebebiyle haksız ve hukuka aykırı bir idari işleme maruz kaldığını iddia eden kamu görevlisi hakkındaki işleme karşı idari yargı yerinde iptal ve tam yargı davası açma hakkına sahiptir.
10. Memurlar ve öbür kamu görevlileri hakkında görevleri ile ilgili yapılacak suç, ihbar ve şikâyetlerin, soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi veya vaka belirtilmesi, iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyadı ve imzası ile ikametgâh adresinin bulunması gerekmektedir.
11. Yetkili makamlara ihbar veya şikâyetle bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla, işlemediğini bildiği hâlde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir müeyyide uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat edilmesi, yasal olarak iftira suçunu oluşturur.
12. Suça dair ihbar veya şikâyet; Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluk makamlarına, valilik veya kaymakamlığa ya da mahkemeye yapılabilir. Yurt dışında işlenip ülkede takibi gereken suçlar hakkında Türkiye'nin elçilik ve konsolosluklarına da ihbar veya şikâyetle bulunulabilir.

13. İhbar veya şikâyet yazılı veya tutanağa geçirilmek üzere sözlü olarak yapılabilir.

14. Etik davranış ilkelerine aykırılık başvurularında; başvuru, gerçek kişiler tarafından adı, soyadı, oturma yeri veya iş adresi ile imzayı kapsayan dilekçelerle, en az genel müdür ve Kamu Görevlileri Etik Kurulunca genel müdür düzeyinde oldukları kabul edilen unvanlarda bulunanlar için Etik Kurul Başkanlığına; öbür görevliler için ise kurum yetkili disiplin kurullarına yöneltilmek üzere ilgili kurum amirliğine yapılır. Dilekçede, etik ilkeye aykırı davranış iddiasına dair bilgi ve belgeler açık ve ayrıntılı olarak belirtilir. Elde bulunan belgeler dilekçeye eklenir. Başvuru konusu aykırı davranış iddiası, kişi, zaman ve yer belirtilerek somut biçimde gösterilir.

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN
Türk Dil Kurumu Başkanı